

Handleiding NEM-meetprogramma typische soorten korstmossen

Het doel van dit meetnet is het bepalen van de Rode Lijststatus van typische soorten (Natura 2000) van korstmossen.

Methode

Het meetnet bestaat uit twee delen:

- Een voortzetting van het meetnet korstmossen in stuifzanden dat in de periode 1999-2016 plaatsvondt. Het gaat om circa 75 meetpunten in stuifzandgebieden.
- Nieuw te bezoeken meetpunten. Hiertoe een steekproef van kilometerhokken gemaakt waarin groundbewonende soorten recent gevonden zijn. De hokken liggen vooral in duinen en stuifzanden. In elk kilometerhok worden twee meetpunten gekozen en geteld.

Meedoen: kilometerhok

- Maak een reservering voor een kilometerhok via <http://www.verspreidingsatlas.nl/biodiversiteit/nem-korstmossen.aspx>
- Maak een afspraak met een medewaarnemer voor een gezamenlijk veldbezoek.
- In het gekozen km-hok worden twee meetpunten gekozen. In kilometerhokken waarin weinig geschikt biotoop aanwezig is, kan bij uitzondering 1 meetpunt worden gekozen. Een meetpunt moet representatief zijn voor de betere groeiplaatsen van groundbewonende korstmossen in het kilometerhok.
- Meetpunten worden vastgelegd als een GPS-coördinaat op 1 meter nauwkeurig. Het meetpunt is een cirkel met een straal van 10 meter rond het punt. Het oppervlak bedraagt dan circa 314 m².
- De telling wordt door twee waarnemers tegelijkertijd gedaan, maar zonder onderling overleg. Deze herhaling is nodig om te kunnen corrigeren voor de onvolledige trefkans van soorten.
- Op de meetlocaties wordt in maximaal een uur de aan- / afwezigheid van alle soorten geregistreerd. Dit betreffen minimaal alle korstmossen uit de genera *Bacidia*, *Baeomyces*, *Cetraria*, *Cladonia*, *Collema*, *Dibaeis*, *Diploschistes*, *Leptogium*, *Peltigera*, *Pycnothelia*, *Stereocaulon*, *Toninia* en *Usnea*.
- Noteer geen soorten van steen en hout.
- Voor alle soorten wordt een globale abundantieschatting (schaal 1 tot 6) gedaan. De abundantieschaal staat op het meetnetformulier verklaard.

- Behalve de aanwezigheid en abundantie van de meetsoorten worden ook vegetatiekenmerken genoteerd. Per meetpunt wordt één schatting gemaakt (beide waarnemers mogen overleggen).

Meedoen: bestaand meetpunt

- Zorg dat je een kaart hebt (via de BLWG) waarop de begrenzing van het meetpunt staat ingetekend. Ook krijg een soortenlijst mee. Het is de bedoeling dat er gericht naar zeldzame soorten wordt gezocht. Dit is vaak specialistisch werk dat grotendeels tijdens gezamenlijke excursies zal worden gedaan.
- Maak een reservering voor een bestaand meetpunt via <http://www.verspreidingsatlas.nl/biodiversiteit/nem-korstmossen.aspx>
- Maak een afspraak met een medewaarnemer voor een gezamenlijk veldbezoek.

Onkostenregeling

- Voor het bezoek van een plot is per waarnemer een reiskostenvergoeding van 18 euro per persoon per meetpunt beschikbaar. Waarnemers worden aan het einde van het jaar automatisch door de BLWG benaderd om een declaratie in te dienen waarbij de bij de BLWG binnengekomen volledig ingevulde meetnetformulieren als leidraad dienen.

Veldmaterialen

- GPS-ontvanger ingesteld op Amersfoortcoördinaten of smartphone met app die Amersfoortcoördinaten kan tonen
- Een kaart van het gebied. Op de luchtfoto in de reserveringmodule kun je al geschikte plekken voor meetpunten uitzoeken.
- Pen en eventueel clipboard om het meetnetformulier in te vullen
- Loep
- Eventueel een zakmes en A4'tjes om materiaal te verzamelen
- In de *Veldgids korstmossen van duin, heide en stuifzand* (Aptroot e.a. 2011) staan de meetsoorten en overige soorten uit deze milieus afgebeeld.

Kan ik meedoen?

- Je hebt voldoende kennis om *Cladonia*- en *Peltigera*-soorten in het veld op naam te brengen.
- Je bent in de afgelopen 12 maanden een keer mee geweest met een BLWG-excursie in duinen of stuifzanden.

Contactpersoon

Voor vragen over het meetnet: Laurens Sparrius, sparrius@blwg.nl. Naar dit adres moeten ook de ingevulde meetnetformulieren worden gestuurd. Ook kun je bij hem terecht met verzameld materiaal van problematische korstmossen.